

Info PRO EUROPA

BULETIN INFORMATIV AL LIGII PRO EUROPA, NR. 1 (3), IANUARIE 1995

Liga la cinci ani - 1989-1994

ADUNAREA GENERALĂ ANUALĂ ȘI ANIVERSAREA PRIMULUI "CINCINAL"

„Anul 1994 s-a caracterizat în România, în linii generale, prin două tendințe contradictorii. Pe de o parte, s-au instituționalizat relațiile cu organisme europene și euro-atlantice de integrare și securitate - Consiliul Europei, Uniunea Europeană, NATO, ca o consecință firească a încheierii divizării Europei în blocuri.

Pe de altă parte, pe plan intern, se manifestă tendințe contrare. Ignorarea cu nonșalanță a amendamentelor referitoare la primirea în Consiliul Europei, involuția reformei, campania cvasioficială împotriva dreptului la proprietate pun sub semnul îndoielii sinceritatea declarațiilor oficiale. Reforma spirituală întârzie. Manualele școlare perpetuează unele vechi stereotipii, autonomia universitară rămâne în faza de deziderat. Se accentuează, la nivel oficial, propaganda autohtonistă, televiziunea de stat contribuie la manipularea opiniei publice împotriva spiritului european. Atitudinea duplicitară culminează cu cooptarea în guvern a unor formațiuni politice extremiste.“ Cuvintele de mai sus au fost rostite de doamna **Smaranda Enache** la Adunarea Generală anuală a **Ligii Pro Europa**, în deschiderea ședinței desfășurate la 21 ianuarie 1995, în Sala Mică a Palatului Culturii din Tîrgu-Mureș.

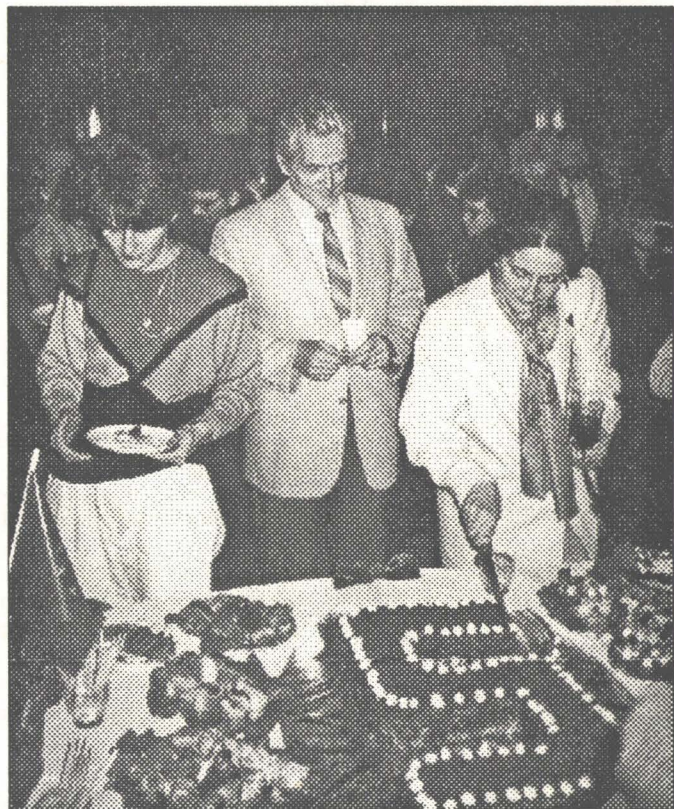
Liga împlinind anul acesta 5 ani de existență, adunarea generală anuală a avut o importanță și un farmec deosebit pentru cei prezenți.

În cei „cinci ani de speranțe deșarte“ (Gazeta de Mureș, 21 Decembrie 1994) Liga Pro Europa a reușit să parcurgă un drum lung, diversificându-și continuu activitatea, ajungând să gestioneze în prezent patru proiecte simultan, dintre care -în premieră la Ligă- două de lungă durată (doi, respectiv trei ani), care conferă activității organizației o anume stabilitate, reușind să înființeze o filială la Satu Mare și dispunând de o echipă organizatorică formată din 10 persoane. Clarificarea și stabilizarea activității Ligii a avut loc în principiu în acest ultim an de activitate. Domeniile principale ale activității Ligii s-au dovedit a fi:

- promovarea toleranței în societate, domeniu bazat pe multiculturalitatea spațiului în care Liga își desfășoară activitatea;
- sprijinirea mișcării și educației ecologice;
- apărarea drepturilor omului;
- analiza, dezbateră, și atenționarea asupra problematicei situației femeii în societate;
- editarea de publicații care sprijină activitățile anterior amintite.

„Seminariile și simpoziunile, cu tematică foarte diferită, au constituit, totuși, substanța activității. «Europa contra intoleranței», «Dezvoltare și cultură», «Interculturalitatea în Transilvania», «Drepturile omului și/sau religia», «Multiculturalitatea în arhitectura ecleziastică din Transilvania și Banat», «Femeile în promovarea multiculturalității», «Bucovina trecut și viitor», «Democrație și cultură», «Promovarea multiculturalității ca factor de prevenire a conflictelor», «Romii - necunoscuții de lângă noi», «Uniunea Europeană- istorie și perspective», «Presa într-un stat de drept», desfășurate la Tîrgu-Mureș și la Satu Mare au fost titlurile principale, ele sugerând și tematica abordată.“

Sponsorii proiectelor inițiate de Liga Pro Europa în anul

1994 au fost fundațiile Friedrich Ebert și Heinrich Böll- Germania, IDEE și NED-SUA, CEBEMO și IKV- Olanda, Soros și programul PHARE, precum și o serie de societăți comerciale din zonă.

„În 1994 a continuat colaborarea cu organizații neguvernamentale ca APADOR-CH, Pro Democrația, LADO, SIRDO, Grupul pentru Dialog Social, Fundația pentru Pluralism, Asociația pentru Dialog Interetnic Cluj, Fundația Civitas și numeroase asociații sau uniuni ale minorităților.“

În continuare doamna **Anamaria Pop** a prezentat raportul filialei din Satu Mare, din care a reieșit că filiala Satu Mare a Ligii Pro Europa a sprijinit copii talentați proveniți din familii nevoiașe, a reușit să stabilească relații bune de colaborare cu Prefectul Județului Satu Mare (!), a organizat 5 seminarii, 6 mese rotunde, a obținut un sediu.

După raportul președinților au urmat raporturile departamentelor de lucru:

Activitatea Departamentului pentru Femei - participare la seminariile internaționale în străinătate și prezentarea acestora publicului interesat din Tîrgu-Mureș - a fost prezentată de doamna **dr. Lucia Briscan**, care totodată a amintit și intențiile de viitor ale departamentului: crearea unui Centru pentru Femei și a unui Forum Feminin la Tîrgu-Mureș.

(continuarea în pag. 2)

ADUNAREA GENERALĂ

Domnul Szokoly Elek, directorul Centrului Intercultural, pe lângă realizările departamentului condus de dînsul - mese rotunde, colocvii, seminarii, crosul Pro Europa, Universitatea de Vară de la Bálványos - a evidențiat și nerealizarea Clubului Intercultural din lipsă de spațiu adecvat, și respectiv a calendarului ecumenic, care figurau pe lista proiectelor anului 1994.

Secția de ecologie a colaborat cu Tisza Klub din Ungaria. În cadrul Caravanei Criș-s-au parcurs 17.000 km recoltînd probe chimice și radiobiologice. Rezultatele cercetărilor vor fi prezentate factorilor de răspundere, specialiștilor și publicului interesat cu ocazia seminarului ce va avea loc în data de 4 Aprilie 1995 al Satu Mare - a spus domnul dr. Sárkány-Kiss Endre.

În final a fost prezentat raportul Comisiei de Cenzori, care nu a semnalat nereguli în gestiunea contabilă a Ligii Pro-Europa.

După aprobarea rapoartelor, la propunerea doamnei **Smaranda Enache** membrii Ligii prezenți la adunare au hotărît organizarea unor ședințe informative lunare, care vor avea loc în ultima zi de joi a fiecărei luni. Deciziile s-au adoptat fără voturi contra sau abțineri.

Trecerea primului „cincinal” a fost marcată cu un scurt program artistic care a cuprins un recital la pian susținut de **Lukács Katalin** și citirea unor fragmente din scrieri pan-europene în limbile germană (Coudenhove-Kalergi: Pan-Europa), română (Adrian Marino: Pentru Europa) și maghiară (Konrád György: Európa megcsinálható) urmat de o recepție sprijinită de societățile Vitalex SRL și Valimpex SRL din Tîrgu-Mureș.

Report summary:

„1994 a fost un an bun pentru Ligă. Am inițiat programe noi, avem un bord compus din 14 persoane, angajați și colaboratori.”

Toate citatele au fost preluate din *Raportul activitate pe 1994* prezentat de doamna **Smaranda Enache**.

László Borbély-Bartis

COMUNICAT

Liga Pro Europa desfășoară de cinci ani o susținută activitate europeană, de stimulare a dialogului interetnic, de promovare a valorilor multiculturală în Transilvania, de detensionare a relațiilor româno-maghiare și de reconciliere a celor două națiuni, garanție a integrării noastre comune în Europa și în structurile de securitate euro-atlantice, a însăși păcii în Europa Centrală. De aceea considerăm că e de datoria noastră să protejăm aceste valori și să denunțăm cu fermitate diversiunile menite să perpetueze politica duplicitară a totalitarismului.

Liga Pro Europa a urmărit cu deosebită îngrijorare campania lansată din nou de unele formațiuni politice membre ale coaliției guvernamentale și îmbrățșate în grabă de unele formațiuni ale Convenției Democratice, dar mai cu seamă luările de poziție ale unor oficiali-prefecți, secretari de stat, miniștri, inclusiv președintele României - sub pretextul combaterii unor concepte ale UDMR-ului ca autonomia personală sau regională, autoadministrarea locală sau autodeterminarea internă, consemnate în programele acestei formațiuni mai ales după Congresul de la Brașov din 1993, sau în proiectul de lege a minorităților depus la comisia de resort a Parlamentului României.

Conceptele utilizate de UDMR pot fi acceptate sau nu, este însă inadmisibilă transformarea unei dispute teoretice într-un instrument de tensionare și divizare a opiniei publice, cu prețul periclitării liniștii și încrederii reciproce, care se restabilesc încet în comunitățile multietnice din Transilvania.

Devine tot mai clar că agitarea problemei naționale, și în special a celei maghiare este reluată ori de câte ori puterea dorește să promoveze politici care ar putea stîrni nemulțumirea generală în țară. Este de domeniul evidenței că evenimentele din martie 1990 de la Tîrgu-Mureș au servit drept pretext pentru înființarea SRI-ului. Raportul Harghita-Covasna a camuflat adoptarea legii secretului de stat, iar acum, consființirea coaliției guvernamentale cvadri-partite s-a desfășurat în stridentul concert al unui nou val de „înfierare patriotică” a UDMR-ului.

Liga Pro Europa consideră ca iresponsabilă și periculoasă pretenția dizolvării unor uniuni, asociații, sau

structuri politice, acesta constituind în același timp o violare flagrantă a spiritului și literei Constituției României. Reamintim că, formațiunile etnice sînt prezente firește în întreaga Europă, în țări cu democrație stabilă ca Spania, Belgia, Finlanda, Olanda.

Liga Pro Europa consideră că în timp ce o mare parte a forțelor politice românești au înțeles importanța decisivă a atașării României la structurile europene, adversarii acestui deziderat, impulsionați de instincte anacronice, obstrucționează acest proces, străduindu-se să ofere lumii imaginea unui climat de intoleranță politică și etnică a României.

Deplîngînd manipularea cinică a celui mai nobil sentiment național al poporului român, deplîngem tăcerea prudentă a liderilor de opinie ai intelectualității și societății civile din Române, în măsură să știe că un stat etnocentrist produce, inevitabil, minorități etnocentriste. Deplîngem vulnerabilitatea unei semnificative părți a opoziției democratice la lobby-ul naționalist și precaritatea luărilor sale de poziție, deseori improvizate și superficiale, trădînd o profundă ignoranță în chestiune. Deplîngem superficialitatea și lipsa unei serioase preocupări a UDMR-ului, de a elucida conceptele teoretice ale programelor sale și de a informa prompt opinia publică românească, lăsînd astfel o poartă larg deschisă oricăror interpretări.

În lumina celor expuse, apelăm la luciditate, temperanță și spirit de dialog din partea tuturor formațiunilor societății civile.

Cerem oamenilor politici, atît din structurile guvernamentale cît și din opoziție, să dezbată cu calm și moderație conceptele divergente înainte de a le anatemiza, și să găsească, prin negocieri, un numitor comun rezonabil pentru toate părțile cointeresate.

Cerem Președinției și Guvernului să renunțe la duplicitatea discursului politic, și să se delimiteze fără echivoc de forțele naționalist-șovine care compromit credibilitatea internațională a țării, bunul renume al poporului român, eforturile sale meritorii de integrare europeană.

Tîrgu-Mureș, 1 februarie 1995

Consiliul de Coordonare a Ligii Pro Europa

Co-Președinții:
Smaranda Enache și Boldizsár Csíky

COLEGIUL DEMOCRAȚIEI

Liga Pro Europa în cooperare cu programul PHARE pentru democrație, finanțat de Uniunea Europeană găzduiește la Tîrgu-Mureș, în perioada noiembrie 1994 - iunie 1995, cursurile Colegiului Democrației.

Colegiul Democrației este un proiect original, care vizează să ofere unui grup de tineri tîrgumureșeni, deja activi în organizații școlare sau universitare și manifestînd o puternică motivație personală pentru cariere politice, juridice și diplomatice, cadrul propice aprofundării cunoștințelor despre funcționarea statului de drept, separarea puterilor în stat, autonomia locală, integrarea europeană ș.a.

Proiectul urmărește în același timp să contribuie la crearea noilor elite politice și stimularea implicării tinerilor în viața publică. În subsidiar, proiectul se înscrie pe linia eforturilor Ligii Pro Europa de a contribui la reconcilierea istorică româno-maghiară. În acest sens grupul de cursanți este eterogen din punct de vedere etnic și confesional.

Programul Colegiul Democrației cuprinde și ateliere practice care vor permite tinerilor contactul direct cu instituțiile statului și preconizează un stagiul la instituțiile centrale (Parlament, Președenție, Guvern) atît la București cît și la Budapesta.

Participanții au fost selectați dintr-un număr de o sută de candidați, elevi, studenți sau angajați în muncă.

Deschiderea oficială a Colegiului Democrației a avut loc vineri 2 decembrie 1994, în Sala Oglinzilor din Palatul Culturii din Tîrgu-Mureș (vezi foto). La deschidere au participat Karen Fogg, ambasador al Uniunii Europene la București, Ion Racolța, prefectul județului Mureș, Burkhardt Árpád, subprefect, Nagy Győző, primar, alte personalități ale vieții publice.

Cu acest prilej doamna ambasador Karen Fogg a susținut o conferință despre raporturile Uniunii Europene cu România.

Valentina Lucian

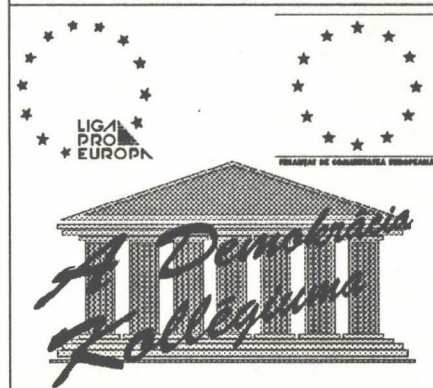
Programul de activități derulate:

- 8 decembrie - "Societatea civilă" - Smaranda Enache
- 17 decembrie - atelier - "Organizații neguvernamentale" - modalități de lucru - Lucian Valentina
- 7 ianuarie - "Instituții europene/Integrarea României în Europa - perspective - Valentin Stan
- 14 ianuarie - "Minorități în Europa" - Smaranda Enache
- 21 ianuarie - "Idea europenismului în România" - dezbateri
- 27-28 ianuarie - participare la seminarul "Cadrul legislativ și practica judecătorească în protecția minorităților naționale"

Studenții Colegiului Democrației

- Bereschi Zsuzsa - elevă - Liceul "Al. Papiu Ilarian"
- Biró K. Tibor - șomer
- Crișan Daniela - studentă UMF
- Csifó Nagy Iringó - elevă - Liceul "Bolyai"
- Fekete Zsombor - elev - Liceul "Bolyai"
- Kovács Zoltán - student EC. Cluj
- Mărcuș Ioan - student UT
- Markó Eszter - elevă - Liceul "Bolyai"
- Miniska Ildikó - elevă - Liceul "Bolyai"
- Mircea Carmen - profesoară Liceul Economic
- Nagy Krisztián István - elev - Liceul "Bolyai"
- Pápai László - student UT
- Petelean Adrian - student UT
- Sara L. Călin - student UT
- Soó Kinga - șomeră
- Ștefan M. Cecilia - studentă D. Cantemir
- Szász Elemér - student D. Cantemir
- Vincze Hanna Orsolya - elevă - Liceul "Bolyai"
- Weil Gyula - student UMF
- Zörgő Zoltán - elev - Liceul "Bolyai"

JUSTIȚIA ȘI MINORITĂȚILE

gesturile de responsabilitate civică, izvorâte adesea din entuziasm și impulsuri morale, își amplifică imens eficiența dacă i se alătură competența și profesionalismul. Am aflat totuși că uneori dă roade pînă și naivitatea bineintenționată dacă perseverează. Iată cazul Mariei Moldovan din Hădăreni, în care deși Justiția a avut se pare dreptate, datorită insistențelor Biroului nostru de drepturile omului a fost emisă o ordonanță prin care să se evite pentru viitor repetarea unor astfel de cazuri.

Am aflat de asemenea, că există serioase lacune procedurale, ba chiar constituționale, în privința asigurării unei depline independențe a justiției, de la numărul limitat de ani pentru care sînt aleși judecătorii Curții Supreme (prilej de influențare extra-juridică) pînă la posibilitatea imixtiunii procurorilor în puterea judecătorească datorită compoziției hibride a Consiliului Superior al Magistraturii și asimilării funcționarilor publici la magistrați.

Cu atît mai mult am avut prilejul să aflăm și din numeroasele exemple aduse de vorbitori și confirmat *expressis verbis* de anumiți magistrați că există o imixtiune evidentă a politicului în practica judiciară, manifestată cu predilecție în cazurile romilor și maghiarilor în procese cu pronunțat

caracter etnic, dar nu numai.

Am mai consemnat cu regret, îndeosebi din partea reprezentanților unor importante instituții de stat (Președenție, Consiliul pentru Minoritățile Naționale, Prefectură, Parchet, Poliție) un limbaj, un discurs și

mai ales o mentalitate (în special față de minoritatea romilor), incompatibilă cu principiile unui stat de drept și în flagrantă contradicție cu cerința adaptării la un sistem de norme europene. Culpabilizarea colectivă și apriorică, criza de identitate și de legitimitate,

suscipiunea și complexul de vinovăție al reprezentanților unor instituții de stat ar trebui să constituie un semnal de alarmă pentru perspectivele statului de drept. Profunda lipsă de încredere a populației în instituțiile statului, subliniată de numeroși participanți, indiferent de statutul lor politic, nu fac decît să întărească această constatare.

În același timp, considerînd că aceste dialoguri și dezbateri au menirea să nască întrebări și în mintea acelora care în mod obișnuit nu au decît răspunsuri, utilitatea unor astfel de întruniri pare să fie demonstrată.

„Eu cred că problema minorităților este în mare parte o problemă a majorității - a remarcat în mod laconic dl. Paul Philippi, președintele Forumului Democrat German. Minoritățile sînt mai învățate în această privință, dar și modul lor de exprimare trebuie să fie în așa fel ca majoritatea să poată înțelege ce vor să spună.“

În cazul existenței unei reale voințe politice, chestiunea s-ar putea reduce într-adevăr la o problemă de comunicare și instruire. Păcat că totul rămîne deocamdată doar la modul condițional.

Elek Szokoly